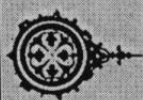

تفسیر موضوعی قرآن کریم

نویسندگان

حجت الاسلام دکتر سید اسمعیل حسینی مازندرانی

و همکار صالحی نجار کلاهی

مجله فاطمه حسینی

www.ketabo.ir

انتشارات هاویر

۱۴۰۳

سرشناسه	حسینی مازندرانی، سید اسمعیل، ۱۳۵۷
عنوان و نام پدیدآور	تفسیر موضوعی قرآن کریم / نویسندگان: سید اسمعیل حسینی مازندرانی، زهرا صالحی نجار کلایی، سیده فاطمه حسینی
مشخصات نشر	خرم‌آباد انتشارات هاویر، ۱۴۰۳
مشخصات ظاهری	۱۳۹ ص
شابک	ISBN: 978-622-8341-40-8
وضعیت فهرست نویسی	فهرست شده
یادداشت	این کتاب با هدف ارتقای سطح معنوی، تقویت مبانی اعتقادی و ترویج فرهنگ قرآنی در میان نیروهای مسلح، به ویژه نیروهای انتظامی، طراحی شده است. محور اصلی این فعالیت‌ها، تطبیق آموزه‌های قرآنی با وظایف و مأموریت‌های نیروهای مسلح، تربیت پالس تراز انقلاب اسلامی با رفتار قرآنی در جامعه است.
موضوع	تفسیر شیهه — قرن ۱۳ Qur'an — Shiite hermeneutics — 20th century
موضوع	قرآن — بررسی و شناخت Qur'an — Surveys
موضوع	امنیت داخلی — جنبه‌های قرآنی Internal security — Qur'anic teaching
شناسه افزوده	صالحی نجار کلایی، زهرا، ۱۳۵۲، نویسنده
شناسه افزوده	حسینی، سیده فاطمه، ۱۳۷۸، نویسنده
رده‌بندی دیویدی	BP ۹۸
رده‌بندی کنگره	۲۹۷ / ۱۷۹
شماره کتابشناسی ملی	۹۹۳۳۲۵۷

انتشارات هاویر

تفسیر موضوعی قرآن کریم

نویسندگان:

حجت الاسلام دکتر سید اسمعیل حسینی مازندرانی

زهرا صالحی نجار کلایی

سیده فاطمه حسینی

ناشر: انتشارات هاویر، همراه ۰۹۱۶۹۷۰۰۴۰۶

شمارگان: ۵۰۰ نسخه، نوبت چاپ: اول ۱۴۰۳

مدیر تولید: سهریبه اسدزاده صفحه‌آرایی: زهره ندری طرح جلد: سمیرا حصاربانی

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۳۴۱-۴۰-۸

بها: ۱۵۰ هزار تومان

Instagram: Havir.pub Email: info@havirpub.ir

فهرست

صفحه	عنوان
۹	پیش‌گفتار
۱۱	مقدمه
۱۳	بیان مسئله
۱۴	ضرورت و اهمیت انجام تحقیق
درس اول	
عظمت و فضیلت قرآن کریم	
۲۳	عظمت قرآن کریم
۲۳	قرآن در کلام وحی
۲۸	قرآن در کلام معصومین (ع)
۳۰	ضرورت و اهمیت انس با قرآن کریم
۳۳	پرسش‌ها
درس دوم	
اصول و مقدمات تفسیر (۱)	
۳۵	معنای تفسیر
۳۶	شیوه‌های نگارش تفسیر قرآن
۳۷	روش‌های تفسیری
۳۸	اهمیت تفسیر و فهم قرآن
۴۰	شرایط مفسر قرآن
۴۲	علوم مورد نیاز در تفسیر

پرسش‌ها ۴۷

درس سوم

اصول و مقدمات تفسیر (۲)

منابع تفسیر قرآن کریم ۴۹

مبانی تفسیر قرآن ۵۳

پرسش‌ها ۶۰

درس چهارم

ویژگی‌های پلیس در نظام اسلامی

احساس حضور در محضر خداوند (خدا آگاهی) ۶۲

اینار و شهادت‌طلبی ۶۴

عدالت‌خواهی و حق‌طلبی ۶۵

امانت‌داری و صداقت ۶۷

اعتماد به نفس و قاطعیت در اجرای قانون ۶۹

عشق به خدمت ۷۲

حفظ اسرار ۷۳

پرسش‌ها ۷۵

درس پنجم

نظم و انضباط

ضرورت نظم در نیروهای نظامی ۷۸

رعایت سلسله مراتب نظامی ۸۱

اطاعت از مافوق ۸۳

پیامدهای شوم تمرد و بی‌نظمی ۸۵

پرسش‌ها ۸۸

درس ششم

حفظ آبرو و شخصیت مردم

۸۹	 اهمیت آبرو
۹۱	 حفظ آبرو
۹۷	 دفاع از آبرو
۹۸	 اهمیت احترام به شخصیت مردم
۱۰۱	 مصادیق بی‌احترامی در قرآن
۱۰۵	 پرسش‌ها

درس هفتم

امنیت

۱۰۸	 اهمیت امنیت از دیدگاه قرآن
۱۱۱	 انواع و ابعاد امنیت
۱۱۱	 ۱- امنیت معنوی
۱۱۲	 ۲- امنیت فردی و اجتماعی
	 راهکارهای قرآن در جهت حفظ امنیت فردی و
۱۱۲	 اجتماعی
۱۱۲	 الف: راهکارهای پیش‌گیرانه
۱۱۷	 ب: راهکارهای تنبیهی
۱۲۳	 ۳- امنیت سیاسی و نظامی
۱۲۶	 ۴- امنیت حقوقی و قضایی
۱۲۷	 پرسش‌ها

درس هشتم

اخلاص در عمل

۱۲۹	 مفهوم اخلاص در عمل
-----	--------------------------

- ۱۳۰ اهمیت اخلاص در عمل
- ۱۳۱ راه های کسب اخلاص
- ۱۳۵ آثار اخلاص در عمل
- ۱۴۰ نمونه‌هایی از اخلاص در عمل
- ۱۴۲ پرسش‌ها
- ۱۴۳ منابع

پیش‌گفتار

قرآن کریم به‌عنوان کامل‌ترین کتاب آسمانی، مجموعه‌ای از اصول اخلاقی، اجتماعی و انسانی را در خود دارد که می‌تواند راهنمایی‌های کاربردی در مسائل مختلف زندگی از جمله وظایف نیروهای پلیس ارائه دهد. با این حال در بسیاری از موارد، کارکنان نیروهای مسلح و پلیس خاصه کارکنان بدو خدمت از ظرفیت‌های عظیم قرآن در مواجهه با چالش‌های روزمره غافل هستند.

این ناآگاهی یا عدم آشنایی با تفسیر موضوعی قرآن در زمینه‌های مختلف می‌تواند منجر به تصمیمات نادرست، ضعف در رعایت حقوق شهروندان و کاهش سطح اعتماد عمومی به نیروهای پلیس گردد.

لذا، مسئله اصلی در این کتاب، این است که چگونه می‌توان آموزه‌های قرآن کریم را به‌طور مؤثر در قالب تفسیر موضوعی ویژه نیروهای مسلح، به‌ویژه پلیس، معرفی و به‌کار گرفت تا ضمن ارتقای معنویت و اخلاق، بر کیفیت انجام مأموریت‌ها و تعامل با مردم تأثیرگذار باشد.

این کتاب با هدف ارتقای سطح معنوی، تقویت مبانی اعتقادی و ترویج فرهنگ قرآنی در میان نیروهای مسلح، به‌ویژه نیروهای انتظامی، طراحی شده است.

محور اصلی این فعالیت‌ها، تطبیق آموزه‌های قرآنی با وظایف و مأموریت‌های نیروهای مسلح، تربیت پلیس تراز انقلاب اسلامی با رفتار قرآنی در جامعه است.

مقدمه

قرآن کریم به عنوان کامل ترین کتاب الهی، راهنمایی جامع برای زندگی فردی و اجتماعی انسان ها ارائه می دهد. نیروهای مسلح، به ویژه پلیس، به عنوان حافظان امنیت و آرامش جامعه، نیازمند بهره گیری از تعالیم این کتاب آسمانی در ابعاد مختلف اخلاقی، اعتقادی و عملی هستند.

در دنیای پرچالش امروز، مأموریت های حساس پلیس مستلزم برخورداری از بنیان های معنوی مستحکم و رفتارهایی بر اساس اصول قرآنی است.

تفسیر موضوعی قرآن کریم برای کارکنان نیروی انتظامی تلاشی است برای ارائه راه حل های قرآنی به مسائل و چالش های روزمره در حوزه امنیت، عدالت، برخورد با مجرمان و خدمت رسانی به مردم و دیگر مأموریت ها و... می باشد.

این رویکرد نه تنها به تقویت ایمان و معنویت در میان کارکنان کمک می کند، بلکه باعث ارتقای کیفیت عملکرد آنها و ایجاد تعامل سازنده تر با سلسله مراتب و خاصه با جامعه خواهد شد.

زیرا قرآن کریم به عنوان کتاب هدایت، همواره الهام بخش انسان ها در مسیر زندگی فردی و اجتماعی بوده است.

این کتاب آسمانی علاوه بر ارائه آموزه‌های اعتقادی، اخلاقی و عبادی، راهکارهایی جامع برای مواجهه با مسائل و چالش‌های گوناگون زندگی ارائه می‌دهد و پلیس به‌عنوان متولیان امنیت، عدالت و نظم در جامعه، نیازمند بهره‌گیری از این آموزه‌ها برای ایفای نقش‌های خطیر خود هستند.

و از آنجا که ماموریت‌های ویژه پلیس که شامل حفظ امنیت عمومی، برخورد با جرائم و ارائه خدمات به شهروندان است، اقتضا می‌کند که کارکنان این سازمان پرتلاش، نه‌تنها از مهارت‌های حرفه‌ای برخوردار باشند، بلکه از اخلاق قرآنی و معنویت الهی نیز بهره‌مند شوند. در این راستا، تفسیر موضوعی قرآن کریم به‌عنوان یک ابزار کارآمد، می‌تواند بینش‌های لازم را در حوزه‌های مختلف ماموریتی و حفظ کرامت انسانی در اختیار آنان قرار دهد.

تفسیرموضوعی قرآن کریم جلد اول، با تمرکز بر مأموریت مرتبط با نیروی انتظامی، تلاش نموده تا تفسیر قرآن را آموزش و موضوع محور و قرار دهد تا توانمندی کارکنان را در تصمیم‌گیری‌های دقیق افزایش داده و زمینه‌ساز تقویت انسجام اجتماعی سازمانی شود.

♦ بیان مساله

نیروهای مسلح، به‌ویژه پلیس، در جامعه به‌عنوان حافظان امنیت، نظم و عدالت عمل می‌کنند. مسئولیت‌های این نیروها از یک سو مستلزم برخورد با چالش‌ها و پیچیدگی‌های مختلف اجتماعی و امنیتی است و از سوی دیگر نیازمند حفظ اصول اخلاقی، انسانی و دینی در تمامی مراحل خدمت‌رسانی به مردم است. در این شرایط، بهره‌گیری از آموزه‌های دینی و قرآنی برای تقویت روحیه معنوی، اخلاقی و اعتقادی نیروها ضروری می‌باشد؛ زیرا پلیس، با مأموریت‌های خطیر و حساس خود، نقشی بی‌بدیل در حفظ امنیت و آرامش جامعه ایفا می‌کند.

این مأموریت‌ها که گاه با فشارهای روانی، چالش‌های اخلاقی و تصمیم‌گیری‌های پیچیده همراه هستند، مستلزم برخورداری از مبانی اعتقادی و اخلاقی قوی است. با این حال، مشاهدات و بررسی‌های میدانی نشان می‌دهد که برخی از کارکنان در مواجهه با فشارهای شغلی و پیچیدگی‌های اجتماعی، دچار کمبودهای معنوی و ضعف در به‌کارگیری اصول اخلاقی و نحوه برخورد صحیح می‌شوند؛ لذا آموزه‌های قرآنی

خاصه تفسیر موضوعی قرآن به عنوان منبعی غنی از اصول اعتقادی، اخلاقی و اجتماعی، می‌توانند راهگشای بسیاری از چالش‌های روزمره نیروهای مسلح خاصه پلیس زحمت‌کش انتظامی باشد.

بنابراین، طراحی و اجرای یک رویکرد جامع برای تفسیر موضوعی قرآن کریم با محوریت نیروهای مسلح و اولویت پلیس، ضروری به نظر می‌رسد.

♦ ضرورت و اهمیت انجام تحقیق

ضرورت معنویت و اخلاق در نیروهای مسلح

نیروهای مسلح به‌ویژه پلیس، مسئولیت‌های سنگینی در زمینه حفظ امنیت، عدالت و نظم عمومی دارند. در این شرایط، کارکنان این نیروها باید نه تنها از توانمندی‌های حرفه‌ای برخوردار باشند، بلکه باید اصول اخلاقی و معنوی قوی‌ای نیز در رفتار و تصمیمات خود داشته باشند. آموزه‌های قرآنی، به عنوان بهترین منبع هدایت و اخلاق، می‌توانند راهنمایی‌های لازم را در این زمینه ارائه دهند.

لذا، تفسیر موضوعی قرآن برای کل نیروهای مسلح خاصه کارکنان نیروی انتظامی ضرورت دارد تا نیروهای پلیس بتوانند در شرایط مختلف، اصول قرآنی را در اقدامات خود به کار گیرند.

رفع نیازهای خاص نیروهای مسلح و پلیس

ماموریت و چالش‌های روزمره نیروهای مسلح، به‌ویژه پلیس به‌طور خاص با مفاهیم قرآنی مرتبط است. از آنجا که بسیاری از کارکنان پلیس به‌طور مستقیم با مشکلات اجتماعی، امنیتی و قضائی در ارتباط هستند، آشنایی آن‌ها با تفسیر موضوعی قرآن می‌تواند در حل مسائل پیچیده کمک کند. این تحقیق می‌تواند به طراحی برنامه‌های آموزشی و ترویجی برای نیروهای پلیس کمک کند تا آموزه‌های قرآنی به‌طور عملی و در قالب مسائل روزمره آن‌ها مورد استفاده قرار گیرد.

تقویت ارتباط معنوی و علمی کارکنان پلیس با قرآن

یکی از چالش‌های اساسی در حال حاضر، عدم ارتباط عمیق و مؤثر نیروهای پلیس با قرآن است. بسیاری از کارکنان ممکن است با مفاهیم قرآنی آشنایی نداشته باشند یا نتوانند آن‌ها را در موقعیت‌های شغلی خود به کار گیرند. انجام تحقیق در این

زمینه می‌تواند زمینه‌ساز معرفی تفسیر موضوعی قرآن به‌طور خاص برای نیروهای پلیس باشد و با آموزش مفاهیم قرآنی، به تقویت ارتباط معنوی و علمی آنان با قرآن کمک کند.

تقویت اعتماد عمومی به نیروهای پلیس

اعتماد عمومی به پلیس یکی از ارکان اساسی در موفقیت این نیروها در انجام مأموریت‌های خود است. اگر نیروهای پلیس بتوانند رفتارهای خود را بر اساس اصول قرآنی و اخلاقی هدایت کنند، این امر می‌تواند موجب ارتقای سطح اعتماد عمومی و بهبود روابط میان مردم و پلیس شود. تفسیر موضوعی قرآن برای نیروهای پلیس می‌تواند به آن‌ها کمک کند تا ضمن انجام وظایف خود، رفتاری اخلاقی و قرآن محور در مأموریت‌های خود داشته باشند و به‌عنوان الگوی اخلاقی در جامعه شناخته شوند.

توسعه نظام آموزشی قرآنی در نیروهای مسلح

در حال حاضر، برخی از برنامه‌های آموزشی در نیروهای مسلح بیشتر بر مباحث عمومی تمرکز دارند و به جنبه‌های کاربردی آموزه‌های قرآنی در حوزه‌های مختلف توجه کمتری

می‌شود. تحقیق در زمینه تفسیر موضوعی قرآن برای نیروهای مسلح می‌تواند به طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی تخصصی و کاربردی کمک کند که در آن مفاهیم قرآنی به‌طور مستقیم با وظایف شغلی و اخلاقی نیروهای پلیس ارتباط داشته باشد.

ضرورت تقویت بنیه معنوی و اخلاقی نیروهای مسلح

نیروهای مسلح، به‌ویژه پلیس، با وظایف حساس و چالش‌برانگیزی در زمینه‌های مختلف امنیتی، اجتماعی و قضائی روبه‌رو هستند. در چنین شرایطی، نه تنها تخصص‌های فنی و حرفه‌ای، بلکه تقویت بنیه معنوی و اخلاقی نیز برای انجام مأموریت‌های این نیروها ضروری است. قرآن کریم به‌عنوان منبعی غنی از اصول اخلاقی و انسانی، می‌تواند راهنمایی‌های لازم را برای تقویت این ابعاد ارائه دهد.

ارتباط مستقیم قرآن با مسائل روزمره پلیس

پلیس روزانه با مسائلی مواجه است که در آن‌ها مفاهیمی چون عدالت، احترام به حقوق شهروندان، صبر در برابر چالش‌ها و برخورد با مجرمان مطرح است. این مسائل، به‌طور مستقیم با آموزه‌های قرآن کریم مرتبط هستند. تفسیر

موضوعی قرآن می‌تواند به‌طور خاص بر این جنبه‌ها تأکید کند و به نیروهای پلیس کمک کند تا با بهره‌گیری از قرآن، تصمیمات اخلاقی و آگاهانه در مواجهه با موقعیت‌های مختلف اتخاذ کنند. این تحقیق می‌تواند به پلیس کمک کند تا در مواجهه با بحران‌ها و مسائل پیچیده، از آموزه‌های قرآنی به‌عنوان راهنمایی اخلاقی و حرفه‌ای استفاده نمایند.

آموزش کاربردی مفاهیم قرآنی در محیط‌های شغلی و اجتماعی یکی از چالش‌های موجود در آموزش قرآن به نیروهای مسلح، عمومی بودن آموزش‌ها و عدم تطابق آن‌ها با نیازهای خاص این نیروها است. بسیاری از کارکنان پلیس ممکن است با اصول و مفاهیم کلی قرآن آشنا باشند، اما نیاز به رویکردی تخصصی و کاربردی دارند که مفاهیم قرآنی را در ارتباط با مأموریت‌های شغلی خود فرا گیرند و این تحقیق به دنبال ارائه تفسیر موضوعی قرآن برای نیروهای پلیس است که با نیازهای خاص آن‌ها سازگار بوده و آموزه‌های قرآنی را در زمینه‌های مختلف، از جمله تعامل با مردم، حفظ امنیت، حقوق بشر و عدالت اجتماعی به‌کار گیرد.

تقویت اخلاق اسلامی و معنویت در میان کارکنان پلیس

پلیس باید الگوی اخلاقی برای دیگر اعضای جامعه باشد و رفتار آن‌ها باید مبتنی بر اصول اسلامی و اخلاقی باشد. انجام این تحقیق می‌تواند به نیروهای پلیس کمک کند تا علاوه بر تقویت ایمان و معنویت شخصی خود، در برخورد با مردم نیز از رفتارهای قرآنی و انسانی بهره ببرند. در نتیجه، این امر می‌تواند منجر به ارتقای سطح اخلاقی در جامعه و ایجاد رابطه‌ای مثبت و مبتنی بر اعتماد میان مردم و پلیس شود.

افزایش کارایی و ارتقای عملکرد پلیس از طریق آموزش‌های قرآنی

تحقیق در زمینه تفسیر موضوعی قرآن برای نیروهای پلیس می‌تواند موجب ارتقای عملکرد این نیروها در انجام مأموریت‌ها شود. مفاهیم قرآنی، به‌ویژه در حوزه‌هایی چون عدالت، رعایت حقوق مردم، امانت‌داری، صداقت و صبر، می‌توانند به نیروهای پلیس کمک کنند تا تصمیمات بهتری اتخاذ کنند و در انجام وظایف خود به بهترین شکل ممکن عمل نمایند. این تحقیق می‌تواند ضمن تقویت بعد معنوی کارکنان، به ارتقای سطح

کارایی و اثربخشی آن‌ها در برابر چالش‌های امنیتی و اجتماعی نیز کمک کند.

تقویت انسجام و همبستگی در میان نیروهای مسلح

یکی از نیازهای اساسی در نیروهای مسلح، ایجاد انسجام و همبستگی میان اعضای مختلف است. تفسیر موضوعی قرآن می‌تواند به عنوان یک عامل مشترک، همبستگی و وحدت را در میان نیروهای پلیس تقویت کند. با آموزش مفاهیم قرآنی که بر همدلی، تعاون، ایثار و مسئولیت‌پذیری تأکید دارند، این تحقیق می‌تواند به ایجاد یک روحیه جمعی و هم‌افزایی میان کارکنان پلیس کمک کند، که نتیجه آن ارتقای عملکرد کلی نیروهای مسلح خواهد بود.

اثرگذاری بر فرهنگ سازمانی پلیس و تقویت ارتباط با جامعه

در نهایت، یکی از مهم‌ترین آثار این کتاب می‌تواند تأثیر آن بر فرهنگ سازمانی پلیس و ارتباط آن با جامعه باشد. پلیس به عنوان یک نهاد حاکمیتی، باید علاوه بر تأمین امنیت، اعتماد مردم را جلب کند. اگر کارکنان پلیس رفتارهایی منطبق با آموزه‌های قرآن داشته باشند، این امر می‌تواند موجب ارتقای

اعتبار و اعتماد عمومی به پلیس و در نهایت بهبود روابط میان این نیروها و مردم شود. کتاب حاضر می‌تواند راهکارهایی عملی برای به‌کارگیری آموزه‌های قرآنی در اصلاح و تقویت این ارتباطات ارائه دهد.

در مجموع، تالیف و انتشار این کتاب از آن جهت اهمیت دارد که می‌تواند نه تنها به رشد معنوی و اخلاقی کارکنان پلیس کمک کند، بلکه تأثیرات مثبتی بر نحوه تعامل پلیس با مردم، و بهبود عملکرد سازمانی این نیروها خواهد داشت.

در نهایت، این پژوهش و تالیف می‌تواند زمینه‌ساز ارتقای معنوی و اخلاقی نیروهای پلیس، بهبود کیفیت خدمات ارائه‌شده به جامعه و گسترش فرهنگ قرآنی در نهادهای نظامی و انتظامی کشور باشد.